

Kam sodijo odpadki

Ko je bilo že več kot očitno, da naša bela Ljubljana ni več tako bela, predvsem pa ne čista, smo se zamislili. Začeli smo iskati možnosti, da bi jo čimprej »spravili v red«. Ena od akcij je bila tudi, in je še vedno, red in higieničen način odvoza smeti, oziroma vsega tistega, kar je odslužilo svojemu namenu.

Organiziran odvoz odpadkov je danes uveden v 99 krajevnih skupnostih. Dve tretjini območja ima že organiziran odvoz po novem načinu, torej z zabožki in plastičnimi vrečkami, ena tretjina pa s smetnjaki. Ker ima veliko občanov še vedno pomisleke ob uvedbi plastičnih vrečk, naj povemo dvoje:

Plastične vrečke bomo uporabljali samo v prehodnem obdobju kot dopolnitev zaradi pomanjkanja zabožkov. In drugič, vsak zabožek, ki bo do leta 1983 zamenjal še obstoječe smetnjake in plastične vrečke, nadomesti do 12 smetnjakov, kar pomeni zmanjšanje števila delavcev za praznjenje smetnjakov za polovico in bistveno lažje fizično delo.

Nov sistem odvoza smeti bo v Ljubljani pomenil prihranek dvanajstih vozil in stovajsetih delavcev, namesto tisoč smetnjakov, kolikor jih je v Ljubljani, pa bo zadovalo 5.500 zabožkov.

Samo na odlagališča

Poglejmo še vsebino nekaterih določil odloka o odstranjevanju komunalnih odpadkov na območju ljubljanskih občin, ki ga je sprejela Skupščina mesta Ljubljane na zboru združenega dela in zboru občin.

Omenjeni odlok določa vrste komunalnih odpadkov in način zbiranja, odlagališča odpadkov, cene in obračunavanje odvoza odpadkov, urejanje in oskrbovanje javnih sanitarnih odlagališč za odpadke na območju Ljubljane, kakor tudi sankcije ob neupoštevanju določil.

Na območju ljubljanskih občin, kjer je organiziran redni odvoz odpadkov, je obvezno odlaganje in odvoz odpadkov iz vseh stanovanjskih in poslovnih prostorov. Ostale odpadke, ki se redno ne odvažajo, pa je dovoljeno odlagati le na odlagališčih. Kateri so ti »ostali« odpadki? To je gradbeni material, kamenje, blato, odpadki v tekočem stanju, strupeni odpadki, lahko vnetljivi in eksplozivni odpadki, odpadki v večjih kosih in količinah, odpadki iz proizvodnje, ki jih ni mogoče koristno uporabiti in drugi.

Za opravljanje odvoza odpadkov je pooblaščen organizacija združenega dela Komunalno podjetje Ljubljana TOZD Javna higiena. Odpadke je dolžna odvažati dva do trikrat tedensko, tudi med prazniki, nakladanje odpadkov pa mora biti higiensko, brezpršno. V primeru, da odjemno mesto onesnaži, ga mora takoj očistiti. Komunalno podjetje, torej izvajalec, skrbi tudi za režim odlaganja na odlagališču, dolžan je postaviti kazipote do odlagališč in najmanj enkrat letno seznaniti uporabnike z lokacijami in poslovanjem odlagališč.

Odlaganje odpadkov izven odlagališč je prepovedano. Kdor odlaga odpadke izven odlagališč, pravi odlok, jih je dolžan na svoje stroške odstraniti in prepeljati na odlagali-

šče. Če tega sam ne stori, jih na njegove stroške odstrani izvajalec.

Visoke kazni za kršilce

Jasno je, da odvoz smeti tudi nekaj stane. Kako bomo to storitev plačevali? Redni odvoz odpadkov, določa odlok, se obračunava od kvadratnega metra stanovanjske oziroma poslovne površine mesečno. V stanovanjsko površino, ki je osnova za plačevanje rednega odvoza odpadkov, pa sodi tlorisna površina vsakega zgrajenega prostora, ki se uporablja za stanovanje občanov. Enako se obračunavajo tudi poslovne površine, med katere se štejejo tudi odprte površine, ki jih uporabljajo gostinske organizacije združenega dela in delovni ljudje, ki samostojno opravljajo dejavnost z delovnimi sredstvi v lasti občanov v sezonskem času.

Za neupoštevanje določil tega odloka so predvidene tudi sankcije v obliki denarnih kazni. Kazni pa se sučejo od 5.000 do 30.000 dinarjev za izvajalce, od 500 do 20.000 dinarjev za odgovorno osebo izvajalca, ki stori prekršek, od 5.000 do 30.000 se kaznuje prekršek organizacije združenega dela kot uporabnika, 300 dinarjev bo plačal občan, ki ne bo upošteval tega odloka, 100 dinarjev pa bo moral odšteti za prekršek delavec izvajalca, ki ne bo takoj očistil odjemno mesto, ki ga je pri izpraznjevanju zabojev na kolesih ali nakladanju vrečk onesnažil.

Po vsem, kar odlok o odstranjevanju komunalnih odpadkov na območju ljubljanskih občin določa, lahko upamo, da bo Ljubljana kmalu zopet BELA Ljubljana.

Darinka Legat Čož

PREJELI SMO

Neizkoriščena možnost v turizmu in gostinstvu

„Drive in“ restavracije ob naših avtocestah?

Promet na naših avtomobilskih cestah je zlasti v sezoni zaradi priliva turistov zelo gost. Vsem turistom pa je skupno, da se jim mudi na cilj, kjer imajo večinoma že plačane rezervacije.

Zamislimo si položaj turista, ki potuje skozi naše kraje na oddih. Čeprav je verjetno odpoval pravčasno, se mu na poti mudi, saj ga na kraju potovanja čaka rezerviran hotel, kjer bo v miru obedoval in se odpočil.

Kaj pa, če bi se spotoma ustavil? Res je toplo kosilo več vredno od hladnega narezka. Toda treba je zapustiti glavno cesto, poiskati parkirni prostor in primerno restavracijo ter obedovati. To pa lahko vzame uro ali dve dragocenega časa in medtem je lahko že bližje cilja.

Za to, da turisti v tranzitu potujejo mimo nas in ne potrošijo nekaj svojih deviz, čeprav bi to želeli, pa smo krivi sami, ker ne znamo dovolj prisluhniti zahtevam potnikov na avtocesti, ki žele ob najmanjši zamudi časa obedovati in se okrepčati in čimprej nadaljevati vožnjo.

KAJ JE »DRIVE IN« RESTAVRACIJA?

Dobesedno prevedeno, to je restavracija, kamor se potnik pripelje z avtomobilom. Običajno so to provizorične restavracije, ki so odprte le v sezoni.

Te restavracije, za potnike v tranzitu, so vedno postavljene ob avtocestah. Zidanih objektov je malo, ali jih sploh ni, ker je moč uporabljati provizorije. V bistvu gre za ograjen prostor z mnogimi parkirnimi prostori ter z uvozom in izvozom na avtocesto. Potnik, ki se pripelje po dovozni poti z avtoceste, pri vходу prejme jedilnik oziroma seznam turističnih menujev. Alkoholnih pijač ni na seznamu in jih ni možno dobiti. Gost nato vozi avto do parkirnega prostora, kjer parkira, a ne zapusti vozila. Parkirni prostori so razporejeni vzdolž lesenih hodnikov, ki so nekaj centimetrov dvignjeni od tal in po katerih hostese pripeljejo na servirnih vozičkih hrano. Ko se je gost odločil za menu, prižge luči avtomobila, kar je znak za hosteso, da prevzame naročilo in servira hrano. Hostesa servira obed v kovinskih košaricah, ki zelo spominjajo na nakupovalne košarice v supermarketih in te košarice obeša na zunanje strani oken avtomobilov, gostom pa izroči pladnje. Gostje obedujejo kar v svojih avtomobilih. Hrano si servirajo sami in jo jemljejo skozi avtomobilsko okno iz košaric. Ko gostje končajo z obedom, daje zopet znak hostesi z lučmi avtomobila. Hostesa pobere košarice in pladnje ter izstavi račun. Običajno se poravnava račun pri blagajni, ki je postavljena pri izvozu iz restavracije na avtocesto.

Lokacija teh restavracij je v bližini črpalk oziroma blizu odcepov avtoceste. Večje restavracije imajo še pred uvozom znak ali semafor, kjer sveti rdeča luč, kadar so vsa parkirna mesta v restavraciji zasedena.

Te restavracije so pogostejše na ameriškem kontinentu. Od tam izvira tudi ime teh resta-

vracij. To pa ne pomeni, da bi morali slepo uvajati tužke v naš jezik.

V pošteved pride predvsem znak, ki mora informirati turista:

— Da gre za restavracije.

— Da so restavracije namenjene avtomobilistom.

— Da gre tudi za parkiranje.

Morda bi bilo dovolj, da bi napis »restavracija« opremili z znaki za smer vožnje in za parkiranje.

POMEN TEH RESTAVRACIJ

V prvi vrsti je potrebno poudariti, da te restavracije zahtevajo relativno zelo malo investicijskih sredstev. Nujno potreben je le ustrezno urejen in tlakovan parkirni prostor, s primerno razporejenimi hodniki, koridorji. Nekateri objekti, za pripravo hrane, ki jo je treba le pogreti in pripraviti za serviranje, ter higieniški prostori, so lahko le provizoriji.

Z uvajanjem teh restavracij bi prehodnim turistom ugodili s toplim obrokom ob minimalni izgubi časa.

Te restavracije bi bile pomembne tudi v širšem merilu, saj bi prispevale k boljši in celovitejši turistični ponudbi, kar bi pomenilo točko več v mednarodni konkurenci na področju turizma.

ing. Marijan Zigon